

JASTA KANUNU ABD' Lİ TERÖR MAĞDURLARI İÇİN BİR UMUT OLABİLİR Mİ?

Prof. Dr. M. Refik KORKUSUZ¹

Uluslararası hukuk kurallarının temeli, devletlerin eşitliği ilkesine dayalı olarak çok uzun zamandan bu yana milletlerarası camia tarafından uygulanan teamüle, örf ve adet kurallarına, milletlerarası hukukun genel ilkelerine, uluslar arası toplumun belirlediği yargı ve hakem kararlarına, konu ile ilgili ilmi içtihatlarla dayandığı gibi, devletlerin kabul ettiği ikili veya çok taraflı anlaşmalara da dayanmaktadır. Devletlararası ihtilaflarda bu hukuki esaslar üzerinden çözüm arandığı gibi, devletlerin kendi kanun çıkarma yetkisinde de, bu kurallara saygı göstermesi de, uluslar arası hukukun kabul ettiği temel hususlar arasında yer alır.

JASTA kanununun kongre ve temsilciler meclisi aşamalarındaki hazırlık çalışmalarına ilişkin olarak, zamanın ABD Başkanının bu kanun ile ilgili beyanlarını tek başına okumak yeterlidir. Yapılan çalışmalar, kanunun mağdurların haklarına kavuşmasına yönelik bir hukuk metni olmaktan çok, ABD' den daha fazla terör mağduru olan ülke ya da ülkeler aleyhinde kullanılabilecek olan bir metin olduğu ihtimalini her zaman gündeme gelecek şekilde dizayn edilmiştir.

JASTA kanununu iyice tetkik edip, benzer nitelikteki kanunların tarihi geçmişini irdeleyen herkes, bu kanunun söylendiği gibi masum ve mağdurların mağduriyetini gidermeye yönelik bir kanun olmadığını ve tam aksine yukarıda kısa başlıklar halinde belirlediğimiz temel değerlere aykırı nitelikler taşıdığını anlayabilir. Esasen, başlangıçta, “Suudi Arabistan hükümetinin hukuki sorumluluğu” olarak medya organlarına sızan haberlerin aksine, bu kanunun tüm 3. Ülkeler risk taşımakta olduğu endişesi hakimdir. Bu durumda da, ABD adaletine

¹ İMÜ Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi, İstanbul/ Türkiye

karşı mesafeli olmalarına neden olabilecek izler taşımakta olduğu hususu çok sık olarak tartışılmaktadır. Bu kanun metni geçmişte benzer uygulamalarını gördüğümüz KÜBA ve İRAN devletleri için büyük sıkıntı çıkardığı gibi, ABD ülke vatandaşları için de çok büyük sorunlar oluşturmuştur.

Bu kanunda, dış ülkelerin yetkililerinin özellikle tazminat konularında, yargı bağımsızlıklarının kaldırılması, kanun dilinin çok geniş yorumlamaya müsait olması gibi teknik problemlerin dışında, bu kanunun uygulanması, bir an için kısa vadede ABD' nin çıkarına olduğunu düşünsek bile, uzun vadede, önceki ABD başkanını Barack Obama' nın da yerinde belirttiği gibi, bu ülkenin yöneticileri ya da sorumlu mevkilerde bulunan yetkilileri yönünden telafi edilemez bir hukuki kaosa neden olabilecektir. Kaldı ki, ABD mahkemelerinde, bu iddia ile karar alan her hangi bir ABD vatandaşının bu kararı, 3. Bir ülke konumundaki bir ülkeden tahsil edebilme kabiliyeti, doğrudan bulunmamaktadır. Zira kararı lehine aldırın kişi, kararda belirtilen haklarına kavuşması için, ilgili devletin kendisinden ya da devlet yetkililerinden tahsili için, sözkonusu devletlere gidip bu kararın infazını istemesi gerekir. Aleyhinde karar verilen 3. Ülkelerin, kendi devletleri ya da devlet yetkililerinin aleyhinde, uluslar arası hukuk'a aykırı olarak verilen bu kararı infaz ettirmesi, hemen hemen mümkün olmayacaktır. Bunun bir istisnasının, bu ülkelerde yatırımı bulunan devlet yetkililerinin mal varlığıdır. Şüphesiz, ABD' de mal varlığı bulunan kişilerin aleyhinde verilen kararların infazı mümkün olsa da, bu ülkede yatırım yapan diğer kişilerin mal varlıklarına hanel gelmemesi için, gerekli tedbirleri almak istemeleri ve bundan ABD ekonomisinin zarar görmesi her zaman imkan dahilindedir. Yüklü miktarda "avuktluk ücreti" ve "mahkeme masrafı" na katlandıktan sonra aldığı mahkeme kararı ile haklarına kavuşmayı uman ABD vatandaşlarının bu hakkına kavuşamaması, kanunun gerekçesini daha çok tartışmaya açacaktır.

Esasen, ABD mahkemelerince benzer durumda verilmiş KÜBA ve İRAN devletleri örnekleri de ortadadır. Çok uzun süren yargılamalar sonunda verilen kararların tahsili gerçekleşmemiş ve fakat bu kararlar nedeniyle, ABD' nin ilgili ülkeler ile siyasi problemlerinin

artmasına neden olmuştur. Ancak, bu güne değin yeterli açıklık olmamakla birlikte, aldığımız bilgi, bu tür davalarda mağdurların haklarına ulaşmaktan çok ABD siyasetine gerekli hukuki malzeme taşınması imkanı vermiş olması noktasından faydalı olduğu yönündedir.

Bütün siyasi mülahazalardan uzak olarak, ABD' nin hazırladığı JASTA kanunu, her ne kadar “Terör mağdurlarına yönelik tazminat” imkanı getiriyor ise de, esasında Devletlerin egemenliği, devletlerin eşitliği, devletlerin tüzel kişiliklerinin davaya taraf olamaması, cezaların şahsiliği gibi temel evrensel erdemleri devre dışı bıraktığı söylenebilecektir.

Bu kanunun ilk çıktığında, bu kanun ile teröre destek verdiği ileri sürülen Suudi Arabistan devletinin ve yöneticilerinin ABD' de bulunan mal varlıklarının hedef alındığını düşünmüştüm. Kanunu okuyup mütalaa ettikten sonra, durumun hiç te öyle olmadığını ve ABD' nin bunu her üçüncü ülkeye tatbik edebilecek bir düzenleme ile yürürlüğe soktuğunu öğrendim. Her üçüncü ülke, ABD yargısının talebi halinde, bu kanundan çok olumsuz etkilenebilecek şekilde kaleme alındığına muttali oldum. Umarım bu kanunun negatif etkisi, ABD kanun yapıcılarının ileri sürdüğü gibi, çok daha fazla olmaz. Bundan diğer ülkeler negatif bir şekilde etkilenmezler. Öte yandan JASTA kanunun uygulamasının, ABD' de mal varlıkları bulunan ülkelerin ve bu ülke yöneticilerinin dışında, mağdurların sıkıntısını aşacağı konusunda çok ciddi tartışmalar devam ediyor.

Bu konudaki siyasi tartışmaları bir tarafa bırakarak, konunun ve kanunun muhtevasının hukuki cepheden değerlendirilmesi için yaptığımız bu “ilmi çalıştay” ımızın “adalet mefkuresi” nin tecellisine vesile olmasını diliyorum.

CAN JASTA BE A HOPE FOR THE TERROR-STRICKEN U.S. CITIZENS?

Prof. Dr. M. Refik Korkusuz¹

The basis of the rules of international law is based on the practice that has been performing by the international community on the grounds of the equality of the states; unwritten law; general principles of international law; adjudications and arbitrations that are settled by the international community; scientific opinions and bilateral or multi-lateral agreements agreed by states. While resolutions on the conflicts between states are found on this basis, it is expecting from a state to use its legislative prerogative by respecting that basis.

It is sufficient to consider the U.S. President's comments on the 'preparatory works of the JASTA at U.S. Congress and the House of Representatives'. JASTA is more than a legal text that aims to the terror victims to get their rights. It is a text which is designed to be used against the states which suffered from terror more than U.S. did.

Every person who examines JASTA and historical background of similar laws can understand that JASTA is not a law that aims to relief innocent victims but on the contrary it is against the basic values that we mentioned above. In contrast to the news titled "Legal Liability of Saudi Arabian Government", JASTA is a risk for all third countries. In that case, third countries can keep the justice of U.S. at arm's length. Similar implementations in the history were very huge problems for not only Cuba and Iran but also U.S. citizens.

Apart from the technical problems such as the compensation liabilities of other state's authorities, removing of jurisdictional immunity and wording of the law is being convenient to be interpreted widely; even

¹ Istanbul Medeniyet University, Faculty of Law, Istanbul/ Turkey

though it is to the U.S. benefit in short term, JASTA can cause a legal chaos for the authorities of the U.S. in long term as U.S. President Barack Obama said. Moreover, a U.S. citizen cannot directly enforce a ruling that is made according to JASTA before a U.S. court since that citizen will have to apply to the other state for the enforcement of that ruling against that state or an agent of that state. It does not seem very possible for a U.S. citizen to get an exequatur decision from the other state, since the ruling is already against international law. The exception of this situation is the assets of the states or the state agents in the U.S. Without a doubt it is possible to execute a ruling against a state or the state agents that have assets in U.S.; it can harm U.S. economy since the other countries may try to take precautions against such situations. When a citizen cannot execute a ruling based on JASTA after spending high amount of money for counsels' fee and litigation expenses; the reason of JASTA will be more questionable.

Substantially, the examples of Cuba and Iran shows us that the court rules made after the long trials could not be executed but those court rules caused to have more political problems with those countries. Although it is not very clear, as far as we got informed, the victims of those cases could not reach their rights but mostly used as a political material for the U.S.

Independently from all political considerations, JASTA acted by U.S., can allow terror victims to get compensation, however it inactivate the basic international merits such as sovereignty of states, equality of states, and principle of individual criminal responsibility.

When this act had accepted, I firstly thought that it aims the properties of the State of Saudi Arabia and its administrators who are blamed to support terrorism by the act. However, after I read and studied the act, I noticed that U.S. can apply this act to all other third countries. I understood that all of the countries can be affected negatively from this act when U.S. Jurisdiction make a request. I hope the negative effects of this act will not be more, as the U.S. Law Makers allege; and third countries will not be affected negatively. On the other hand,

serious discussion over the application of JASTA can whether relief the suffering of the victims.

Again independently from all political considerations, I hope this scientific workshop that we will carry out to examine the content of the subject and the law in legal meaning, can help to appear the ideal justice.

Dear ALL;

1-Before I read that JASTA Act, I thought that it was against Saudi Arabia government and its people.

2- The Americans want to seize Saudi's money in the bank, the values of the stock market and other investments. Because he wants to overcome the economic crisis. Also I thought that good relation between Saudi Arabia and US will be finished as soon as possible.

3- After reading and searching I understood that the real situation is different. This law has been in force since very long time. But it was too short and the effect is limited to Iran.

4-But the current law is very broad. If this law is widely interpreted, it is applicable to all the countries that the US has asserted to be linked to terrorism.

5- Now, we are here for discussing this law in workshop of IJU. Who has sent to us any paper was accepted as an offerable paper. But most of us sent to us very late. So we could not translate to other languages (Turkish, English and Arabic).